

Huvudman

Strängnäs kommun
kontaktcenter@strangnas.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 12 april 2023.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun en anmärkning avseende brist rörande studiehandledning på modersmålet. Strängnäs kommun ska senast den **15 december 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lin-koping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:3940) i de handlingar som sänds in

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tillsyn av Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionen beslutade den 1 juli 2022 att förelägga Strängnäs kom-

mun att senast den 21 november 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet. Strängnäs kommun inkom den 17 november 2022 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt kompletterande uppgifter den 6 februari 2023. Skolinspektionen beslutade den 12 april 2023 att avsluta ärendet i de delar som avsåg garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare tilldelade Skolinspektionen Strängnäs kommun en anmärkning rörande studiehandledning på modersmålet och att huvudmannen skulle inkomma med en redovisning senast den 14 augusti 2023 med anledningen av anmärkningen. Den 21 juni 2023 inkom Strängnäs kommun med en redovisning med anledningen av anmärkningen gällande studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Strängnäs kommun har vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalad brist har avhjälpes.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att Strängnäs kommun under juni månad 2023 slutit ett nytt avtal med en privat aktör som erbjuder och ger elever på Stallarholmsskolan F-6 studiehandledning på modersmålet via fjärrundervisning. Det framgår även av huvudmannens redovisning att huvudmannen under våren 2023, innan avtalet slöts, skickade ut en offertförfrågan gällande direktupphandling av fjärrundervisning avseende studiehandledning. Förfrågan resulterade i att ett avtal slöts med en privat aktör som innebär att den privata aktören ska ge eleverna på Stallarholmsskolan F-6 studiehandledning via fjärrundervisning från och med den 1 augusti 2023. Av utredningen framgår dock att den privata aktören inte är godkänd som huvudman inom skolväsendet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde 1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, 2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och 3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. För att godkännande ska lämnas krävs därutöver att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt. Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning. (2 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vidare framgår att en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Av skollagen framgår att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom bland annat grundskolan. Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid. (23 kap. 14 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. Enligt nuvarande ordning får en offentlig huvudman endast överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet på entreprenad till en annan huvudman. Regeringen anser dock att endast huvudmän inom skolväsendet bör få utföra uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet på entreprenad. Av förarbetena framgår vidare att i ett läge med lärarbrist är det enligt regeringen viktigt att lärarresurserna i första hand samlas hos huvudmännen, vilka är de som har ansvar för att bedriva undervisningen. Vid överlämnande av modersmålsundervisning och

studiehandledning på modersmålet till en annan huvudman används lärare som, utöver kompetens för undervisning och studiehandledning, också har kompetens och erfarenhet av att samverka med andra lärare, t.ex. när det gäller ämnesöverskridande undervisning. De har även erfarenhet av att arbeta under pedagogiskt ledarskap av en rektor. Vidare ökar sannolikheten att undervisningen genomförs av behöriga lärare (jfr propositionen Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål [prop. 2015/16:173 s. 19 f.]). (Prop. 2019/20:127 s. 157- 158)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Tillsynen visar att eleverna visserligen ges studiehandledning på modersmålet, men att detta sker genom en privat aktör som inte är godkänd som huvudman inom skolväsendet. Detta är således att bedöma som en otillåten entreprenad och inte i enlighet med författningarnas krav. Strängnäs kommun behöver därför vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Strängnäs kommuns verksamhet vid Stallarholmsskolan F-6 uppfyller fortfarande inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att huvudmannen försökt att avhjälpa bristen och hittat en lösning så att eleverna ges studiehandledning på modersmålet, men genom en otillåten entreprenad. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Strängnäs kommun en anmärkning.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Åsa Rasmussen

Föredragande
Signerat av: Åsa Rasmussen